

Afgørelse om godkendelse af de nordiske transmissionssystemoperatørers metode for rampebegrænsninger af aktiv effekt

2. februar 2024

J.nr.: 23/00853
OLDJ

Afgørelse

Forsyningstilsynet godkender det reviderede ændringsforslag af 4 december 2023 (med rettelser af 30. januar 2024) til metoden for rampebegrænsninger på højspændingsjævnstrømssamkøringslinjer (herefter metodeændringen), anmeldt af alle transmissionssystemoperatørerne (herefter TSO'erne) i den nordiske systemblok for lastfrekvensregulering (herefter den nordiske LFC-blok), dvs. ud over Myndighedsenheden hos Energinet SOV og Energinet Systemansvar A/S (herefter samlet Energinet), Fingrid Oyj, Svenska kraftnät, Kraftnät Åland AB og Statnett SF.

Afgørelsen er truffet i medfør af artikel 6, stk. 3, litra e, nr. i, i Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer som ændret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/280 af 22. februar 2021 om ændring af forordning (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 og (EU) 2017/1485 for at bringe dem i overensstemmelse med forordning (EU) 2019/943 (herefter SO GL).

Dokumentet "Approval by All Regulatory Authorities in the Nordic LFC block on Amended Nordic LFC block methodology for ramping restrictions for active power output in accordance with Article 137(3) and (4) of the Commission Regulation (EU) 2017/1485 of 2 August 2017 establishing a guideline on electricity transmission system operation" dateret den 30. januar 2024 (herefter Konklusionspapiret), som er at finde sidst i dette dokument, udgør en del af denne afgørelse og tjener som dokumentation for, at Forsyningstilsynet og de øvrige regulerende myndigheder (herefter NRA) i den nordiske LFC-blok er blevet enige om at godkende metodeændringen.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

Sagsfremstilling

Metodeændringen er en opdatering af den metode for rampebegrænsninger på højspændingsjævnstrømssamkøringslinjer, som Forsyningstilsynet har godkendt 7. februar 2022 (Forsyningstilsynets sagsnummer 21/01110).

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Telefon 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virk.dk
Send via borger.dk

Energinet anmeldte ændringen til Forsyningstilsynets godkendelse den 4 april 2023 parallelt med, at de andre TSO'er i den nordiske LFC-kontrolblok anmeldte ændringen til godkendelse hos "hver af deres" NRA'er.

De nordiske NRA'er har i enighed fremsat en ændringsanmodning (RfA) til det anmeldte forslag. Ændringsanmodningen blev fremsendt til TSO'erne den 4. oktober 2023 i medfør af SO GL artikel 7, stk. 1.

Indholdet af ændringsanmodningen er overordnet beskrevet i Konklusionspapiret.

TSO'erne har udarbejdet et ændret forslag til metode for rampebegrænsninger på højspændingsjævnstrømssamkøringslinjer dateret 4. december 2023 og anmeldt til de nordiske NRA'er samme dag.

NRA'erne var enige i at det reviderede ændrede forslag opfyldte samtlige punkter i RfA'en på nær et par redaktionelle rettelser som TSO'erne var enige i og fremsendte 30. januar 2024 et rettet forslag dateret 29. januar 2024. Metodeforslaget og tilhørende "Explanatory document" er vedlagt som bilag til denne afgørelse.

Sagens parter

Forsyningstilsynet har vurderet, hvem der er parter i sagen.

Energinet (selvstændig offentlig virksomhed - SOV), CVR-nr. 28980671, har fastsat metodeændringen, der er genstand for denne afgørelse, og har anmeldt metodeændringen til Forsyningstilsynet med henblik på godkendelse i medfør af artikel 6, stk. 1, og stk. 3, litra e, punkt i i SO GL Metoden og dermed også ændringen skal benyttes af det helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959.

Forsyningstilsynet vurderer, at Energinet SOV er part i sagen. Forsyningstilsynet lægger på baggrund af § 5, stk. 4, i lov om Energinet og koncerninstruksen for Energinet til grund, at det er Energinet SOV, der i Energinet-koncernen har til opgave at fastsætte metoder og ændringer dertil såsom metodeændringen i den foreliggende sag, selvom metodeændringen retter sig til og skal benyttes af det helejede datterselskab Energinet Systemansvar A/S. Som følge af disse særlige lovgivningsmæssige forhold, der gælder for Energinet-koncernen, er Energinet SOV som adressat for Forsyningstilsynets afgørelse part i sagen.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at Energinets helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959, også er part i sagen. Forsyningstilsynet finder, at Energinet Systemansvar A/S har en væsentlig, individuel og retlig interesse i sagen og dens udfald, da selskabet skal anvende metodeændringen i sin systemsansvarlige virksomhed.

Forsyningstilsynet lægger i den forbindelse til grund, at Energinet SOV, Myndighedsenheden, er partsrepræsentant for Energinet Systemansvar A/S.

Høring

Energinet har på ENTSO-E's hjemmeside gennemført en offentlig høring over et udkast til metodeændringen). Høringen blev gennemført fra den 1. februar 2023 til den 1. marts 2023.

Som bilag til anmeldelsen, er der vedlagt dokumentet "Explanatory document", hvori høringssvarene samt TSO'ernes kommentarer dertil indgår.

Retsgrundlag

Bestemmelserne, der er relevante for anmeldelsen og godkendelsen af metodeændringen er citeret nedenfor, til dels i uddrag.

Kommissionens forordning (EU) 2017/1485 af 2. august 2017 om fastsættelse af retningslinjer for drift af elektricitetstransmissionssystemer som ændret ved Kommissionens gennemførelsesforordning (EU) 2021/280 af 22. februar 2021 om ændring af forordning (EU) 2015/1222, (EU) 2016/1719, (EU) 2017/2195 og (EU) 2017/1485 for at bringe dem i overensstemmelse med forordning (EU) 2019/943 (SO GL)

Artikel 4 - Mål og lovgivningsmæssige aspekter

1. Denne forordning har til formål at:

- a) fastlægge fælles krav og principper vedrørende driftssikkerhed
- b) fastlægge fælles driftsplanlægningsprincipper for det sammenkoblede system
- c) fastlægge fælles processer og strukturer for last-frekvensregulering
- d) sikre betingelserne for opretholdelse af driftssikkerhed i hele Unionen
- e) sikre betingelserne for opretholdelse af et frekvenskvalitetsniveau for alle synkrone områder i Unionen
- f) fremme koordineringen af systemdrift og driftsplanlægning
- g) sikre og forbedre gennemsigtigheden og pålideligheden af oplysningerne om drift af transmissionssystemer
- h) bidrage til effektiv drift og udvikling af elektricitetstransmissionssystemet og elektricitetssektoren i Unionen.

2. Når denne forordning anvendes, skal medlemsstaterne, de kompetente myndigheder og systemoperatørerne:

- a) anvende proportionalitetsprincippet og princippet om ikke-diskrimination
- b) sikre gennemsigtighed
- c) anvende princippet om optimering mellem den højeste samlede effektivitet og de laveste samlede omkostninger for alle involverede parter
- d) sikre, at TSO'er så vidt muligt anvender markedsbaserede mekanismer til at sikre netsikkerheden og -stabiliteten
- e) respektere det ansvar, der er pålagt den relevante TSO med henblik på at sikre systemsikkerheden, herunder i henhold til kravene i national lovgivning
- f) høre de relevante DSO'er og tage højde for eventuelle virkninger for deres systemer og
- g) tage højde for anerkendte europæiske standarder og tekniske specifikationer.

Artikel 5 - Vilkår og betingelser eller metoder for TSO'er

1. TSO'erne udarbejder de vilkår og betingelser eller metoder, der er fastsat krav om ved denne forordning, og fremlægger dem for agenturet til godkendelse i henhold til artikel 6, stk. 2, til de kompetente regulerende myndigheder til godkendelse i henhold til artikel 6, stk. 3, eller til den enhed, som medlemsstaten har udpeget, til godkendelse i henhold til artikel 6, stk. 4 og 5, inden for de i denne forordning fastsatte frister. Under ekstraordinære forhold, navnlig hvis en frist ikke kan overholdes på grund af omstændigheder uden for TSO'ernes kontrol, kan fristerne for vilkår og betingelser eller metoder forlænges af agenturet efter procedurer i henhold til artikel 6, stk. 2, af alle kompetente regulerende myndigheder i fællesskab efter procedurer i henhold til artikel 6, stk. 3 og af den kompetente regulerende myndighed efter procedurer i henhold til artikel 6, stk. 4 og 5.

Artikel 6 - Godkendelse af vilkår og betingelser eller metoder for TSO'er

3. Forslag til følgende vilkår og betingelser eller metoder samt ændringer heraf godkendes af alle regulerende myndigheder i den berørte region, og en medlemsstat kan indgive en udtalelse til den berørte regulerende myndighed:

[...]

e) metoder og betingelser anført i driftsaftaler for LFC-kontrolblokke i artikel 119 vedrørende:
i) rampingbegrænsninger for output af aktiv effekt i henhold til artikel 137, stk. 3 og 4

[...]

6. Forslag til vilkår og betingelser eller metoder skal omfatte et forslag til tidsrammen for gennemførelsen af disse og en beskrivelse af deres forventede betydning for målene i denne forordning. Forslag til vilkår og betingelser eller metoder, der skal godkendes af flere regulerende myndigheder i henhold til stk. 3, fremlægges for agenturet senest en uge efter, at de er fremlagt for de regulerende myndigheder. Forslag til vilkår og betingelser eller metoder, der skal godkendes af en udpeget enhed i henhold til stk. 4, kan efter den udpegede enheds skøn fremlægges for agenturet inden for en måned, mens de efter anmodning fra agenturet fremlægges til orientering i henhold til artikel 3, stk. 2, i forordning (EU) 2019/942, hvis agenturet er af den opfattelse, at forslaget har grænseoverskridende virkninger. På anmodning fra de kompetente regulerende myndigheder afgiver agenturet inden for tre måneder en udtalelse om forslagene til vilkår og betingelser eller metoder.

7. Hvor godkendelsen af vilkår og betingelser eller metoder i henhold til stk. 3 eller ændringer i henhold til artikel 7 kræver, at mere end én regulerende myndighed træffer en afgørelse i henhold til stk. 3, rådfører, samarbejder og koordinerer de kompetente regulerende myndigheder tæt med hinanden med henblik på at nå til enighed. Hvis agenturet afgiver en udtalelse, skal den kompetente regulerende myndighed tage denne udtalelse i betragtning. De regulerende myndigheder eller, såfremt det er kompetent, agenturet træffer afgørelse om de fremlagte vilkår og betingelser eller metoder i henhold til stk. 2 og 3 senest seks måneder efter, at agenturet eller den regulerende myndighed eller, hvor det er relevant, den sidste berørte regulerende myndighed har modtaget de omhandlede vilkår og betingelser eller metoder. Fristen løber fra dagen efter den dag, hvor forslaget blev fremlagt for agenturet i henhold til stk. 2 eller for den sidste berørte regulerende myndighed i henhold til stk. 3.

[...]

Artikel 7 - Ændring af vilkår og betingelser eller metoder for TSO'er

1. Hvis agenturet eller alle kompetente regulerende myndigheder i fællesskab anmoder om en ændring for at kunne godkende de fremlagte vilkår og betingelser eller metoder som omhandlet i artikel 6, henholdsvis stk. 2 og 3, fremlægger de relevante TSO'er senest to måneder efter anmodningen et ændret forslag til vilkår og betingelser eller metoder til godkendelse. Agenturet eller de kompetente regulerende myndigheder træffer afgørelse om de ændrede vilkår og betingelser eller metoder senest to måneder efter fremlæggelsen.

[...]

Artikel 11 - Høringer

1. TSO'er, der er ansvarlige for at fremlægge forslag til vilkår, betingelser og metoder eller ændringer heraf i henhold til denne forordning, hører interesseparterne, herunder de relevante myndigheder i hver medlemsstat, om udkastene til forslag til vilkår, betingelser og metoder, der er anført i artikel 6, stk. 2 og 3. Høringen løber over en periode på mindst en måned.

2. Forslag til vilkår, betingelser og metoder, der fremlægges af TSO'er på EU-plan, offentliggøres og sendes i høring på EU-plan. Forslag, der fremlægges af TSO'er på regionalt plan, sendes som minimum i høring på regionalt plan. Parter, der fremlægger forslag på bilateralt eller multilateralt plan, hører som minimum de berørte medlemsstater.

3. TSO'er, der er ansvarlige for at udarbejde et forslag til vilkår, betingelser og metoder, tager behørigt hensyn til de synspunkter, som interesseparterne fremsætter i forbindelse med høringerne, inden forslaget fremlægges til godkendelse for de regulerende myndigheder. I alle tilfælde udarbejdes en solid begrundelse for at indarbejde eller ikke at indarbejde interesseparternes synspunkter i forslaget, som vedlægges forslaget og offentliggøres inden for rimelig tid inden eller samtidig med offentliggørelsen af forslaget til vilkår, betingelser og metoder.

Artikel 119 - Driftsaftaler for LFC-kontrolblok

1. Senest 12 måneder efter denne forordnings ikrafttræden udarbejder alle TSO'er i hver LFC-kontrolblok i fællesskab fælles forslag til:

[...]

c) rampebegrænsninger for output af aktiv effekt i henhold til artikel 137, stk. 3 og 4

[...]

Artikel 137 - Rampebegrænsninger for output af aktiv effekt

1. Alle TSO'er i to synkrone områder har ret til i driftsaftalen for det synkrone område at angive begrænsninger for output af aktiv effekt på HVDC-samkøringslinjer mellem synkrone områder med henblik på at begrænse deres indflydelse på opfyldelsen af frekvenskvalitetsmålet for det synkrone område ved at fastlægge en kombineret maksimal rampinghastighed for alle HVDC-samkøringslinjer, der tilslutter et synkront område til et andet synkront område.

2. Begrænsningerne i stk. 1 gælder ikke for udligning af modsatrettede ubalancer, frekvenskobling og grænseoverskridende aktivering af FRR og RR over HVDC-samkøringslinjer.

3. I driftsaftalen for LFC-kontrolblokken har alle TSO'er, der er tilsluttet en HVDC-samkøringslinje, ret til at angive fælles begrænsninger for output af aktiv effekt for den pågældende HVDC-samkøringslinje med henblik på at begrænse dens indflydelse på opfyldelsen af LFC-kontrolblokkens målparameter for reguleringsfejl ved frekvensgenoprettelse ved at aftale rampeperioder og/eller maksimale rampinghastigheder for denne HVDC-samkøringslinje. Disse fælles begrænsninger gælder ikke for udligning af modsatrettede ubalancer, frekvenskobling og grænseoverskridende aktivering af FRR og RR over HVDC-samkøringslinjer. Alle TSO'er i et synkront område koordinerer disse foranstaltninger inden for det synkrone område.

4. I driftsaftalen for LFC-kontrolblokken har alle TSO'er i en LFC-kontrolblok ret til at fastlægge følgende foranstaltninger med henblik på at understøtte opfyldelsen af LFC-kontrolblokkens målparameter for reguleringsfejl ved frekvensgenoprettelse og afhjælpe større frekvensafvigelser under hensyntagen til de teknologiske begrænsninger for produktionsanlæg og forbrugsanlæg:

a) forpligtelser vedrørende rampeperioder og/eller maksimale rampinghastigheder på produktionsanlæg og/eller forbrugsenheder

b) forpligtelser vedrørende individuelle rampestarttider på produktionsanlæg og/eller forbrugsenheder inden for LFC-kontrolblokken og

c) koordinering af rampe mellem produktionsanlæg, forbrugsenheder og forbrug af aktiv effekt inden for LFC-kontrolblokken.

Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen

Denne sag drejer sig om, at Energinet i fællesskab med øvrige TSO'er i den nordiske LFC-kontrolblok har anmeldt en ændring til metoden for rampebegrænsninger på højspændingsjævnstrømssamkøringslinjer til de nordiske NRA'er, til godkendelse under henvisning til SO GL artikel 137, stk. 3 og 4.

Denne afgørelse om godkendelse af metoden er truffet i medfør af artiklerne 4, stk. 1, 5, stk. 1, 6 stk. 3, litra e, nummer i, 6, stk. 6 og 7, 7, stk. 1, 11, 119, stk. 1, litra c, og 137 stk. 3 og 4, i SO GL.

Begrundelsen for godkendelsen er følgende:

I medhør af SO GL artikel 11, stk. 1-2, skal TSO'erne gennemføre en høring af interessenter og en offentlig høring over et forslag til en metode som omfattet af SO GL artikel 6, stk. 3, dvs. bl.a. et forslag til metode udarbejdet under henvisningen til SO GL artikel

119, stk. 1, litra c og artikel 137, stk. 3 og 4, jf. SO GL artikel 6, stk. 3 litra d nr. ii. Det følger af artikel 11, stk. 3, at høringen skal gennemføres, inden forslaget anmeldes til NRA-godkendelse. Endvidere skal forslaget vedlægges en begrundelse for at indarbejde eller ikke indarbejde interessers synspunkter, der er fremkommet i forbindelse med høringen.

TSO'erne i den nordiske LFC-kontrolblok har gennemført en høring af interessenter og en offentlig høring over et udkast til den anmeldte metodeændring fra den 1. februar 2023 til 1. marts 2023, før TSO'erne anmeldte forslaget til godkendelse hos Forsyningstilsynet og de øvrige NRA'er.

Forsyningstilsynet vurderer på denne baggrund, at kravene om høring som fastsat i SO GL artikel 11 er opfyldt.

Metodeændringen, som godkendes med denne afgørelse blev anmeldt til Forsyningstilsynet og de øvrige NRA'er den 4. december 2023.

Forsyningstilsynet vurderer, at metodeændringen er i overensstemmelse med formålet og de overordnede principper i SO GL, som fastlagt i forordningens artikel 4, samt de materielle bestemmelser, der fastlægger kriterier for godkendelse af metodeændringen, herunder med en plan for udmøntning, jf. SO GL artikel 6, stk. 6 og artikel 119, stk. 1, litra c og artikel 137, stk. 3 og 4.

Der henvises videre til Konklusionspapiret.

Forsyningstilsynet vurderer på baggrund af overstående, at forslaget kan godkendes.

Offentliggørelse

Denne afgørelse offentliggøres på Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase på Forsyningstilsynets hjemmeside¹.

Offentliggørelsen sker på grundlag af elforsyningslovens § 78 b.

Klagevejledning

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1, i elforsyningsloven (lovbekendtgørelse nr. 1248 af 24. oktober 2023). Klage skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg

¹ Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase <https://afg.forsyningstilsynet.dk/>

Tlf.: 72 40 56 00

E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnes hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Óli Dagmann Jóhannsson
Fuldmægtig

oldj@forsyningstilsynet.dk